

Meer inzicht, minder stress?

Door méér toetsmomenten toe te voegen?

Lisanne Roelofsen

Deltion Sprint Lyceum Zwolle

Symposium TiO 2026

Waarom dit project

VAVO-context:

- Bovenbouw VMBO-TL, HAVO of VWO in één schooljaar
- Grote diversiteit binnen de leerlingpopulatie
- Verschillende vooropleidingen en schoolervaringen
- Relatief veel onzekerheid en stress rondom toetsen

Wat we zagen:

- Grote pieken in werkdruk voor toetsen
- Leerlingen beginnen vaak laat met leren
- Beperkt inzicht in de eigen beheersing van de stof
- Feedback komt vaak pas ná een zwaarwegend toetsmoment

**Hoe kunnen we het leerproces zichtbaarder maken
vóór een zwaarwegend toetsmoment?**

Waarom tussentijdse SO's?

Wat zegt de literatuur:

- Feedback heeft het meeste effect tijdens het leerproces

(Black & Wiliam, 1998)

- Regelmatige terugkoppeling vergroot inzicht in eigen leren

(Wiliam, 2011)

- Inzicht in de eigen voortgang ondersteunt zelfregulatie en eigenaarschap over het leerproces

(Nicol & Macfarlane-Dick, 2007)

Ons uitgangspunt:

Meer feedbackmomenten

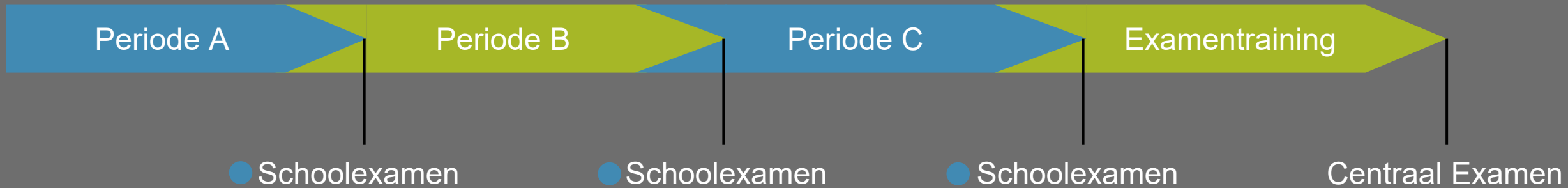
Meer inzicht in de eigen beheersing van de stof

Meer kansen om bij te sturen en zelfvertrouwen op te bouwen

Onze verandering

Van 3 grote toetsmomenten naar 6 meetmomenten verspreid over het schooljaar

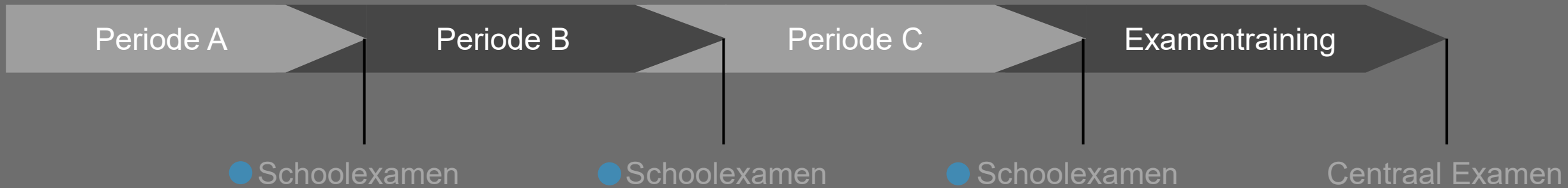
Oude tijdlijn:

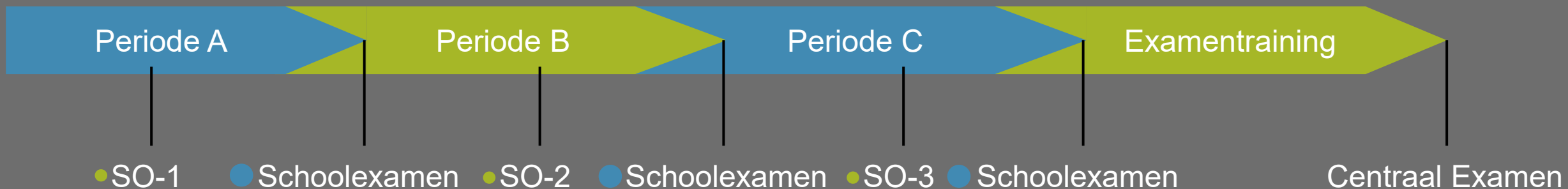
Onze verandering - examenklassen

Van 3 grote toetsmomenten naar 6 meetmomenten verspreid over het schooljaar

Oude tijdlijn:

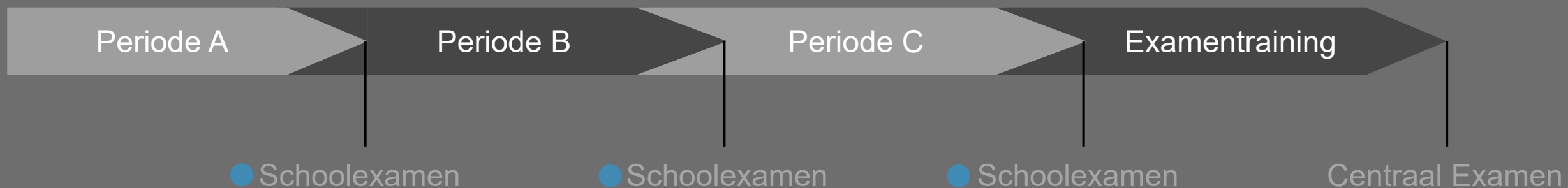
Nieuwe tijdlijn:

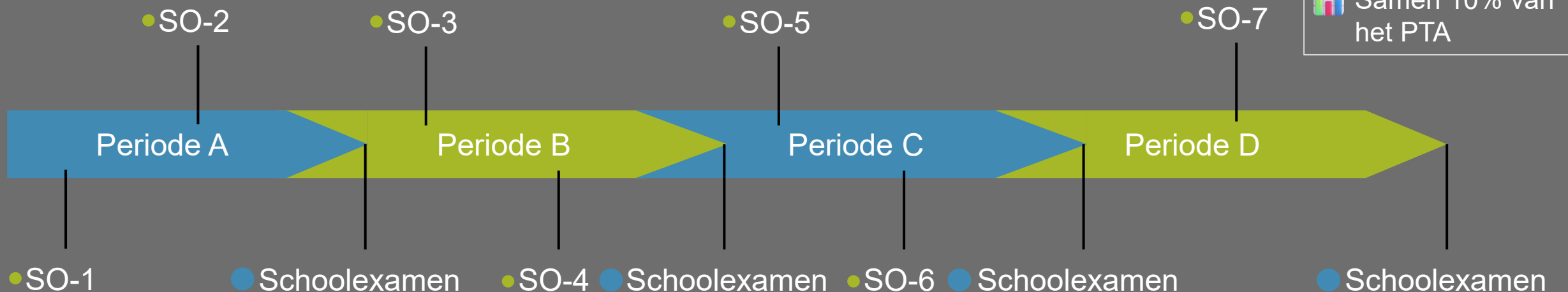
Onze verandering – voorexamenklas

Meer feedbackmomenten door het schooljaar heen

Oude tijdlijn:

Nieuwe tijdlijn:

Waarom niet volledig formatief?

Ideale situatie:

- SO's als formatieve meetmomenten
- Geen directe consequenties voor het PTA
- Focus op feedback en groei

Praktische overweging:

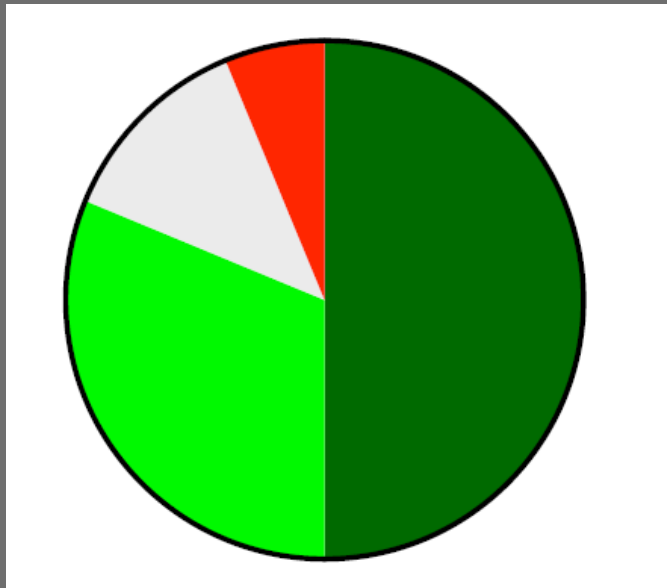
- Vrijwillige deelname zou waarschijnlijk laag zijn
- Veel leerlingen zien het nut van formatieve toetsen nog niet direct
- Een beperkte PTA-weging vergroot de betrokkenheid

**Daarom kozen we voor een hybride vorm:
formatieve doelen met een beperkte summatieve weging.**

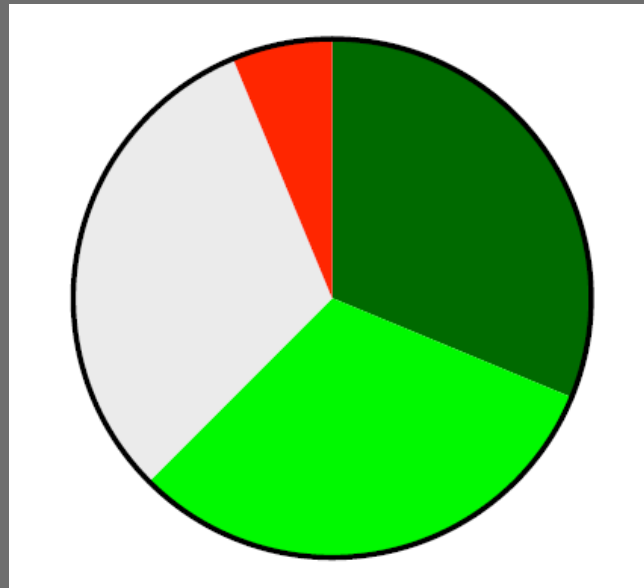
Meer inzicht en een betere voorbereiding op het SE

69-81% van de leerlingen ervaart meer inzicht
én voelt zich beter voorbereid op het schoolexamen.

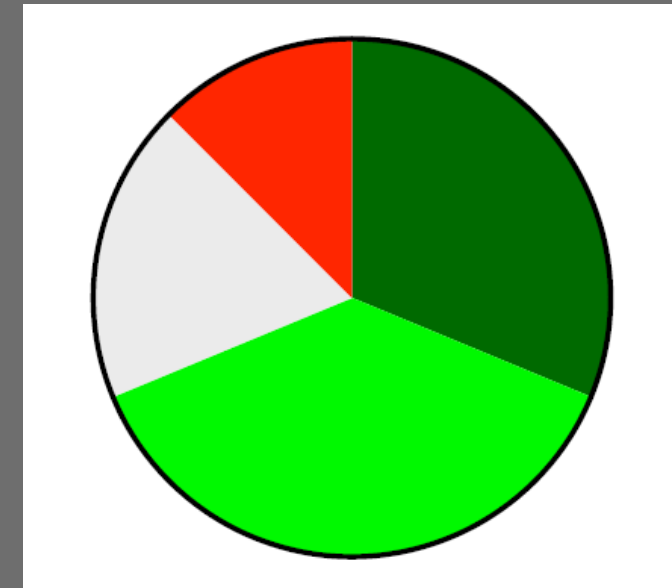
Meer inzicht
in begrip

Gerichter
leren voor SE

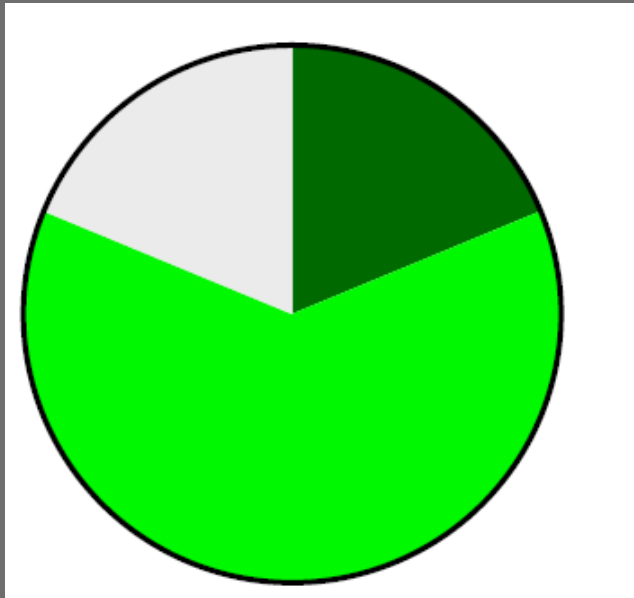
Weten wat te
verwachten voor SE

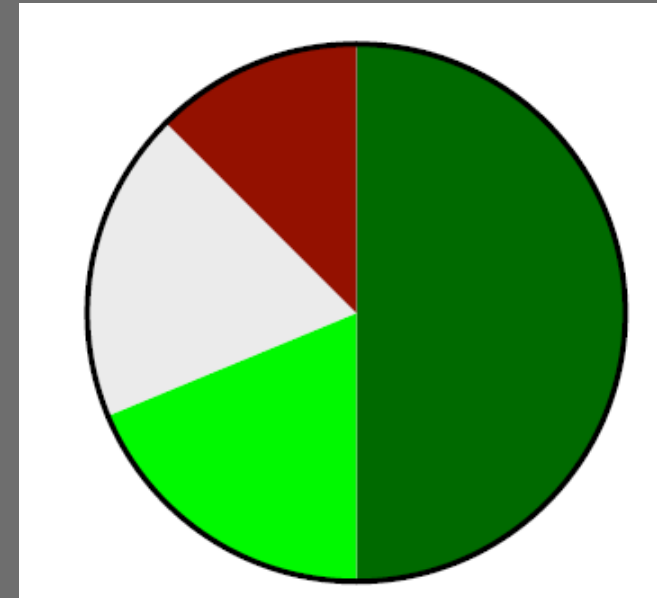
Meer grip op het leerproces

81% van de leerlingen geeft aan dat de SO's helpen om de stof regelmatig bij te houden.
69% denkt zonder SO's later te zijn begonnen met leren.

Stof regelmatig
bijgehouden

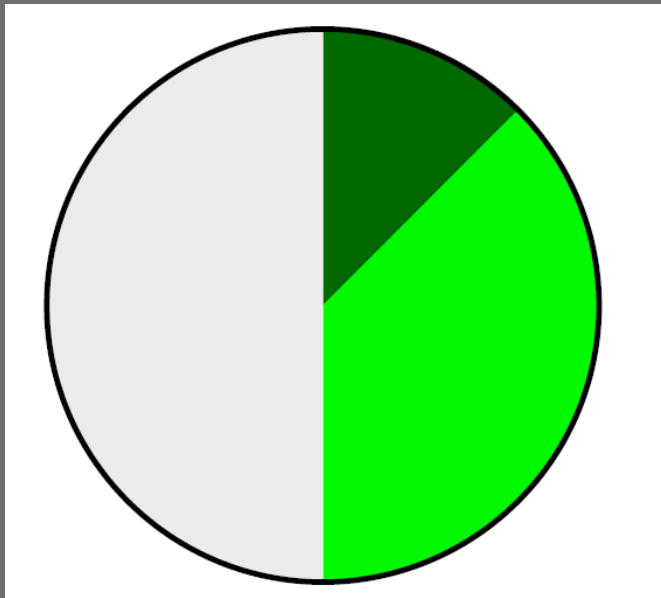

Zonder SO's later
begonnen met leren

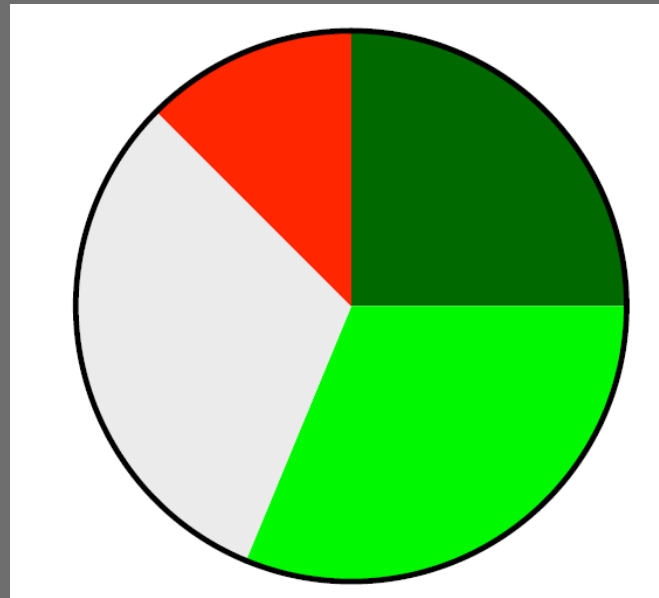

Meer zelfvertrouwen, minder stress!

Door SO's
minder stress voor SE

De SO's gaven mij
meer zelfvertrouwen

Leerlingantwoorden:

“Door de SO's had ik minder stress, want het laat me niet schrikken op het SE.”

“Als het SO goed ging, was ik meer ontspannen voor het SE en maakte ik deze beter.”

“Als het SO goed gaat heb ik minder stress, maar als het slecht gaat heb ik meer stress.”

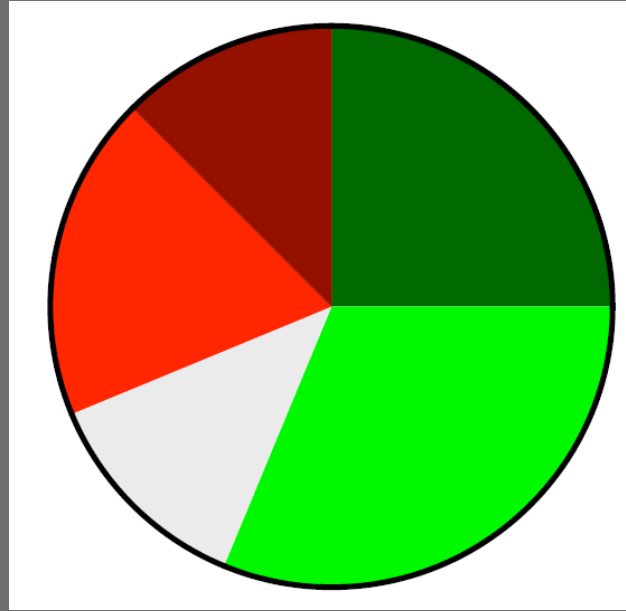
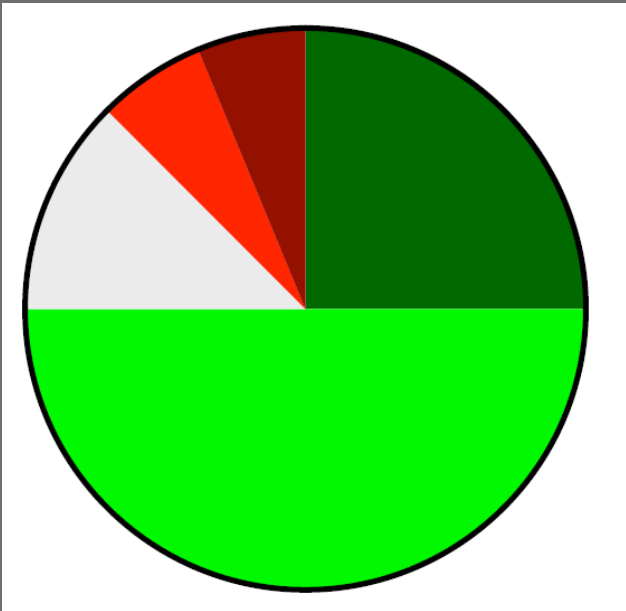
Het effect op zelfvertrouwen is positief.
Het effect op stress is meer gemêleerd; afhankelijk van de leerling en situatie.

Wat vonden de leerlingen?

Gemiddelde waardering: 7,8

De SO's zijn een goede toevoeging

Ook SO's voor andere vakken?

Wat vonden leerlingen het meest waardevol?

“Door de SO's wist ik beter waar ik stond en wat ik nog moest oefenen.”

“De oefening voor het SE. Je leert het tempo bij te houden en kennis toe te passen voordat je voor het echte gaat.”

“Dat je direct uitleg krijgt na het maken van het SO en dus weet waar je op moet letten bij het SE.”

Meer inzicht, minder stress?

Door méér toetsmomenten toe te voegen?

Meer inzicht, minder stress?

Door méér toetsmomenten toe te voegen?

Samengevat:

Meer inzicht?

Meer zelfvertrouwen?

Meer grip op het leerproces?

Minder stress?

Gemengd beeld

Waardering van leerlingen? ★ 7,8

En nu?

- Voortzetten binnen de sectie scheikunde
- Meer data verzamelen over langetermijneffecten